

Харчанка Н. Л., настаўніца пачатковых класаў Шпакоўшчынскай базавай школы Полацкага раёна Віцебскай вобласці

Шукаем Вясну

Матэматыка. Урок-падарожжа ў IV класе

Мэта: веданне правіла дзялення ліку на здабытак і ўменне яго прымяняць для вылічэння значэнняў выразаў.

Задачы:

- пазнаёміць з правілам дзялення ліку на здабытак, вучыць прымяняць яго для вылічэння значэнняў выразаў; замацоўваць уменне рашаць задачы;
- развіваць вылічальныя навыкі, лагічнае мысленне, памяць;
- ствараць умовы для выхавання адказнасці, самастойнасці, узаемапавагі, цікаўнасці, інтарэсу да матэматыкі.

Абсталяванне: «Матэматык» для IV класа (Г. Л. Мураўёвай, М. А. Урбан); мультымедыяная прэзентацыя; кветкі (малюнкi) з адказамі; карткі для работы ў групах; карткі для праверачнай работы (індывідуальныя); картка з формулай; «лесвіца поспеху»; сігнальныя карткі; карткі для рэфлексіі.

1. Арганізацыйны этап.

Эмацыянальны настрой.

— Вітаю вас, дзеці! Сёння ў нас урок незвычайны. Мы з вамі зноў здзейснім падарожжа. Якое і куды, я вам скажу крыху пазней.

— Выйдзіце да мяне, калі ласка, вазьміцеся за рукі, усміхніцеся адзін аднаму. Я жадаю, каб у вас сёння на ўроку ўсё атрымалася і каб мы закончылі наш урок з такім жа добрым настроем. Жадаю поспехаў! Садзіцеся на месцы, калі ласка.

2. Праверка дамашняга задання.

— Пачнём наш урок з праверкі дамашняга задання. Абмяняйцеся сшыткамі, вазьміце алоўкі. На дошцы змешчаны ключ да дамашняга задання. Калі ласка, праверце. Пакажыце сігнальнымі карткамі, ці правільна выканалі заданне. Добра. Вярніце сшыткі іх гаспадарам.

— Адступіце чатыры клеткі, запішыце дату, класная работа і пакладзіце ручкі.

3. Актуалізацыя ведаў. Вуснае лічэнне.

— Як заўсёды, пачнём з вуснага лічэння. Запоўніце табліцу на дошцы.

Выконваецца калектыўна.

Дзялімае	1 800	? (420)	3 900	? (3 600)	90 000	480
Дзельнік	3 · 6	7 · 10	? (3)	40	? (1 000)	12 · 4
Дзель	? (100)	6	13 · 100	90	18 · 5	? (10)

— Малайцы! Справіліся з заданнем. Пры выкананні гэтага задання вам даводзілася дзяліць лік на здабытак. Як вы гэта рабілі? (*Спачатку знаходзілі здабытак, а потым лік дзялілі на вынік.*) Так, але існуе і іншы спосаб вылічэння.

4. Аб'яўленне тэмы і мэты ўрока.

— Тэма нашага ўрока «Дзяленне ліку на здабытак». (*Слайд 1.*) Як вы лічыце, якая мэта нашага ўрока? Чаму вы павінны навучыцца на ўроку? (*Мы павінны навучыцца дзяліць лік на здабытак.*)

— Правільна, сёння мы з вамі пазнаёмімся з правілам дзялення ліку на здабытак і будзем вучыцца прымяняць яго для вылічэнняў значэнняў выразаў. А яшчэ мы будзем замацоўваць уменне рашаць задачы.

5. Увядзенне новага матэрыялу.

— Паглядзіце, калі ласка, на дошку. Параўнайце значэнні выказаў:

$$12 : (2 \cdot 3) = 2 \qquad (12 : 2) : 3 = 2 \qquad (12 : 3) : 2 = 2$$

— Можна зрабіць вывад: каб 12 падзяліць на здабытак лікаў 2 і 3, можна 12 падзяліць на 2, а потым вынік падзяліць на 3, або 12 падзяліць на 3, а потым вынік падзяліць на 2.

$$12 : (2 \cdot 3) = (12 : 2) : 3 = (12 : 3) : 2 = 2$$

— Давайце паспрабуем сфармуляваць правіла: каб падзяліць лік на здабытак, можна гэты лік падзяліць на адзін множнік, а потым вынік падзяліць на другі множнік.

Настаўнік паказвае картку з формулай : $a : (b \cdot c) = (a : b) : c = (a : c) : b$

— Давайце прачытаем правіла ў падручніку.

— Значыць, правіла мы вывелі правільна. Малайцы!

6. Замацаванне.

— Ці гатовыя вы адправіцца са мной у падарожжа? Зараз я праверу. На шляху нам могуць сустрэцца розныя цяжкасці, і вы павінны быць не толькі вынослівымі, але і знаходлівымі. Таму зараз мы выканаем заданне № 1 на с. 58 падручніка. Вылічыце рознымі спосабамі.

Ля дошкі ланцужком, каменціруюць.

$$24 : (4 \cdot 3) = 24 : 12 = 2$$

$$81 : (3 \cdot 3) = 81 : 9 = 9$$

$$24 : (4 \cdot 3) = (24 : 4) : 3 = 2$$

$$81 : (3 \cdot 3) = (81 : 3) : 3 = 27 : 3 = 9$$

$$24 : (4 \cdot 3) = (24 : 3) : 4 = 2$$

$$64 : (8 \cdot 2) = 64 : 16 = 4$$

$$48 : (4 \cdot 2) = 48 : 8 = 6$$

$$64 : (8 \cdot 2) = (64 : 8) : 2 = 4$$

$$48 : (4 \cdot 2) = (48 : 4) : 2 = 12 : 2 = 6$$

$$64 : (8 \cdot 2) = (64 : 2) : 8 = 4$$

$$48 : (4 \cdot 2) = (48 : 2) : 4 = 24 : 4 = 6$$

— Малайцы! Цяпер я бачу, што вы гатовыя да выпрабаванняў. Справа ў тым, што сёння на тэлефон мне прыйшло паведамленне (*настаўнік просіць*

прачытаць вучня): «Калі ласка, дапамажыце мне! Мяне зачаравала Зіма-падманшчыца, і я не магу да вас прыйсці. Трэба знайсці мае літары, якія схавала Зіма, і тады чары спадуць, а я змагу нарэшце ўступіць у свае правы і парадаваць вас цяплом, кветкамі і птушыным спевам».

— Як вы думаеце, ад каго гэта паведамленне? (*Ад Вясны.*)

— Сапраўды, паглядзіце ў акно: Зіма не хоча здаваць свае пазіцыі, не пускае Вясну. Дапаможам Вясне? Тады адпраўляемся ў падарожжа. (*Слайд 2.*)

— Мы трапілі з вамі ў лес. (*Слайд 3.*) Нам трэба пашукаць тут літару. Каб яе знайсці, вы павінны выканаць заданне № 2 у падручніку на с. 58 (*каля дошкі ланцужком*).

Вылічы зручным спосабам.

$$600 : (10 \cdot 4) = (600 : 10) : 4 = 15$$

$$560 : (8 \cdot 10) = (560 : 10) : 8 = 7$$

$$270 : (9 \cdot 2) = (270 : 9) : 2 = 15$$

$$390 : (2 \cdot 5) = 390 : 10 = 39$$

$$420 : (7 \cdot 3) = (420 : 7) : 3 = 20$$

$$900 : (20 \cdot 5) = 900 : 100 = 9$$

— Малайцы! Вы знайшлі першую літару — **В**. (*Слайд 4.*)

— Трэба рухацца далей. Але спачатку дадзім адпачыць нашым вочкам.

Фізікультхвілінка для вачэй.

— Заплюшчыце вочы моцна-моцна, затым адкрыйце. Зрабіце так пяць разоў. А зараз хутка памаргайце. Намалюйце вочкамі круг, васьмёрку (пяць разоў). Зноў заплюшчыце вочы. Пагладзьце іх лёгенька. Адкрыйце.

7. Паўтарэнне, замацаванне вывучанага.

— Ідзем далей. А наперадзе — заснежанае поле. Як тут знайсці літару? (*Слайд 5.*) Прачытайце, што трэба зрабіць. (*Вучні на слайдзе чытаюць заданне:*

рашыце задачу № 3 у падручніку на с. 58.) Трэба рашаць задачу. Задачу можна рашыць двума спосабамі.

Вучні рашаюць калектыўна, з месца каменціруюць.

Спосаб 1.

Спачатку знаходзім скорасць веласіпедыста. ($60 : 4 = 15$ км/г)

Потым знойдзем адлегласць, якую праехаў веласіпедыст ($15 \cdot 4 = 60$ км)

Потым знойдзем час, за які гэту адлегласць можна праехаць на аўтамабілі ($60 : 60 = 1$ г).

Спосаб 2.

$4 : 4 = 1$ г (скорасць веласіпедыста ў 4 разы меншая, то і часу ён патраціць у 4 разы больш. Адпаведна, аўтамабіль патраціць на тую ж адлегласць часу ў 4 разы менш).

— Малайцы! Другую літару вы таксама знайшлі, гэта літара **Я**. (Слайд 6.)

Фізікультхвілінка.

— Трэба крышачку адпачыць. Устаньце, калі ласка. Выканаем рухому фізікультхвілінку.

— Адпачылі? Зноў у дарогу. (Слайд 7.) Наперадзе рака. Яна яшчэ пакрыта ільдом, але па ім ісці небяспечна. Чаму? (Можна праваліцца пад лёд і загінуць.) Таму нам патрэбен мост. А каб ён з'явіўся, вы павінны выканаць заданне ў групах — рашыць задачу.

Група 1. З двух дамоў, адлегласць паміж якімі 1 200 м, выйшлі адначасова насустрач адзін аднаму два хлопчыкі. Адзін ішоў са скорасцю 90 м/мін. Знайдзі скорасць другога хлопчыка, калі яны сустрэліся праз 8 мінут.

Група 2. З двух школ, адлегласць паміж якімі 1 350 м, выйшлі адначасова насустрач адна другой дзве дзяўчынкі. Адна ішла са скорасцю 70 м/мін. Знайдзі скорасць другой дзяўчынкі, калі яны сустрэліся праз 9 мінут.

Праверка па ключу. (Слайд 8.)

Група 1. 1) $1200 : 8 = 150$ (м/мін) — скорасць збліжэння

2) $150 - 90 = 60$ (м/мін)

Адказ: скорасць другога хлопчыка 60 м/мін.

Група 2. 1) $1350 : 9 = 150$ (м/мін) — скорасць збліжэння.

2) $150 - 70 = 80$ (м/мін)

Адказ: скорасць другой дзяўчынкі 80 м/мін.

— Малайцы! Справіліся і з гэтым заданнем. А вось і мост, а разам з ім — літара **С.** (*Слайды 9, 10.*)

— Ідзем далей. (*Слайд 11.*) Мы трапілі ў сад. Ён яшчэ не прачнуўся і таксама чакае вясну. Давайце пашукаем тут літары.

На слайдзе напісана: каб знайсці літару, трэба самастойна знайсці значэнні выразаў (на індывідуальных картках).

Самаправерка (адказы на кветках раздае настаўнік).

— Пакажыце з дапамогай сігнальных картак, як вы справіліся.

— Малайцы! А вось і літара **Н.** (*Слайд 12.*)

— Засталася апошняя літара. (*Слайд 13.*) Вось мы прыйшлі ў вёску. Мабыць, яна ў двары?

8. Вынік урока.

— Каб знайсці апошнюю літару, мы павінны падвесці вынік урока. З чым мы пазнаёміліся на ўроку? (*З правілам дзялення ліку на здабытак.*)

— Як можна падзяліць лік на здабытак? (*Можна спачатку падзяліць лік на адзін множнік, а потым рэзультат падзяліць на другі множнік.*)

— Малайцы! Мы знайшлі апошнюю літару — **А.** (*Слайд 14.*) Якое слова атрымалася? (*Вясна.*) (*Слайд 15.*)

9. Рэфлексія. Самаацэнка. Выстаўленне адзнак.

— А вось і Вясна-прыгажуня. *(Слайд 16.)* Наша падарожжа скончылася. Вясна дзякуе вам за дапамогу. А я дзякую за добрую, плённую працу. Вы ўсе сёння атрымаеце добрыя адзнакі.

Выстаўленне і каменціраванне адзнак.

— У кожнага з вас ёсць кветачка. Калі ў вас добры настрой, калі вам спадабаўся ўрок і вы задаволены сваёй працай, то прымацуйце сваю кветачку ў букецік (на дошцы). І адзначце сябе на лесвіцы поспеху.

— Які цудоўны букет атрымаўся ў нас. Урок скончаны!